

**Eski ehir linin 2008 Yılı 112 Acil Yardım ve Kurtarma
stasyonlarına Yapılan Ça rıların ncelenmesi**

¹ Mustafa TÖZÜN

² Alaettin ÜNSAL

³ Koray ARBERK

**Investigation of the Calls to 112 Emergency and Rescue
Station of Eskisehir Province in 2008**

¹ Odunpazarı Sa lık Grup
Ba kanlı ı, Halk Sa lı ı
Uzman Doktor

² Eski ehir Osmangazi
Üniversitesi Tıp Fakültesi
Halk Sa lı ı Anabilim Dalı,
Profesör Doktor

³ Eski ehir l Sa lık Müdürlü ü
Pratisyen Hekim

Submitted/Ba vuru tarihi:
09 02 2011
Accepted/Kabul tarihi:
30 03 2011
Registration/Kayıt no:
11 02 133

Corresponding Address
/Yazı ma Adresi:

Uzm. Dr. Mustafa TÖZÜN
Odunpazarı Sa lık Grup
Ba kanlı ı (26010)
Odunpazarı-ESK EH R
e-posta:
mustafatozun@yahoo.com

© 2012 Düzce Medical Journal
e-ISSN 1307- 671X
www.tipdergi.duzce.edu.tr
duzcetipdergisi@duzce.edu.tr

ÖZET

Amaç: Bu çalı ma, Eski ehir ili 2008 yılı 112 Komuta Kontrol Merkezi ça rılarının de erlendirilmesi amacı ile yapıldı.

Yöntem: Bu tanımlayıcı tipteki çalı mada Eski ehir ili Komuta Kontrol Merkezine 2008 yılı içerisinde yapılan ça rılar de erlendirildi. statistiksel analizlerden Student t testi, Runs testi kullanıldı. statistiksel anlamlılık için p<0.05 de eri kabul edildi.

Bulgular: Bu çalı mada 21647 acil olgu incelendi. Olguların 11633 (%53.7)'ü erkekti. Olguların ya ortalaması 47.79±24.21 (en az:0, en çok:115) yıl idi. Ça rıların nedenleri arasında 15709 (%72.6) olgu ile tıbbi nedenler ilk sıradaydı. l genelinde vakaya ula ma süresi ortalama 8.71±5.91 (en az: 0, en çok: 56) dakika idi. Müdahale edilen olgu sayısı bakımından mevsime, aya, güne ve saate göre anlamlı bir fark bulunamadı (her biri için p>0.05).

Sonuç: Acil ça rı nedenleri açısından Eski ehir Türkiye ile uyumlu bulundu. Eski ehir'de acil olguya ula ım süresinin iyi durumda oldu u saptandı.

Anahtar kelimeler: Acil olgu, ça rı, Eski ehir

ABSTRACT

Purpose: This study was made with the aim of the evaluating calls of 112 Command and Control Center in Eskisehir province in 2008.

Methods: In this descriptive study, the calls to 112 Command and Control Center of Eskisehir were evaluated in 2008 year. Of the statistical analysis, Student t test and Runs test were used. For statistical significance p<0.05 was accepted.

Results: In this study, 21647 emergency cases were investigated. Of this cases 11633 (53.7%) were men. The mean age of cases was 47.79±24.21 (min: 0, max: 115) year. The first rank for causes of calls was medical causes with 15709 (72.6%) cases. The mean of time to reach cases was 8.71±5.91 (min: 0, max: 56) minutes. No significant differences were found among the cases of response number by season, month, day, and hour (for each one p>0.05).

Conclusion: Emergency calls causes of Eski ehir were found compatible with the rest of Turkey. The duration of the emergency case transport in Eskisehir was in good condition.

Key words: Emergency case, call, Eskisehir

G R

Türkiye'de ambulans hizmetlerinin sunumundaki geli meler 1980 sonlarında ba lamı tır. 1986 yılında "Hızır Acil Servis" adı altında üç metropol kentte (Ankara, stanbul ve zmir) hasta ta nınması eklinde ambulans hizmeti verilmeye ba lanmı , 1994 yılında da "112 Acil Yardım ve Kurtarma" adı altında yeni bir sistem devreye sokulmu tur. Bu yıldan itibaren ilk defa ambulanslarda pratisyen hekim, hem ire ve oförden olu an bir ekip görev yapmaya ba lamı tır. Günümüzde bu ekibe, paramedik ve acil tıp teknisyeni gibi acil giri imlerle ilgili e itim almı sa lık çalı anları da eklenmi tir (1). Komuta Kontrol Merkezi acil ça rıları de erlendirerek gerekti inde en yakın 112 Acil Yardım stasyonuna telsiz/ telefon ile ula ır, hasta veya olay yerine ambulans ve/veya ambulansları yönlendirir. Hastanın sevk edildi i hastane acil servisleri de önceden merkez tarafından bilgilendirilmektedir. Komuta Kontrol Merkezinin görevleri; 112 ça rılarının de erlendirilmesi, ambulans

ekibinin olay yerine yönlendirilmesi, hasta yakınlarına ilk yardım bilgisi verilmesi, 112 kayıtlarının tutulması, ola and ı durumlarda koordinasyon ve olay yönetimi, di er durumlarda i birli i ve rapor hazırlamadır (2).

Türkiye genelinde 2006 yılı verilerine göre 112 Acil Servis olgularının % 85.6'sına yerinde giri im yapılmı ve/veya onların hastaneye nakli gerçeikle mi tir (3).

Bu çalı ma, Eski ehir ili 2008 yılı 112 Komuta Kontrol Merkezi ça rılarının de erlendirilmesi amacı ile yapıldı.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalı ma, Eski ehir ilinin 2008 yılına ait 112 Komuta Kontrol Merkezi ça rılarının de erlendirilmesi amacı ile yapılan tanımlayıcı tipte bir ara tırmadır. Eski ehir l Ambulans Servisi il merkezinde 7 (Batıkent, Komuta, Merkez, Organize, Otogar, Sazova ve Sürekli), ilçeler ve beldelerde ise 15 (Alpu, Beylikova, Çifteler, Günyüzü, Han, nönü, Kayadibi, Kırka, Mahmudiye, Mihalgazi, Mihalıççık, Sarıcakaya, Seyitgazi, Sivrihisar ve Kaymaz) olmak üzere toplam 22 Acil Yardım ve Kurtarma stasyonu ile hizmet vermektedir.

stasyonlar A1 ve A2 olarak iki tiptir. Bu istasyonlara ba lı toplam 58 ambulans mevcuttur. A1 tipi

istasyonların ambulanslarında ekip sorumlusu olarak hekim bulunmaktadır. A2 tipi istasyonların ambulanslarında hekim bulunmamakta, ekip sorumlulu unu paramedik üstlenmektedir.

Eski ehir ili 112 Komuta Kontrol Merkezine 2008 yılı boyunca yapılan ça rılar sonucunda toplam 23614 olguya hizmet verilmi tir. Bu olgulardan 1967 (%8.3)'si verilerin kayıt altına alınmasındaki yetersizlik nedeniyle de erlendirme dı nda bırakılmı tır. Bu çalı mada ça rı nedenlerinin cinsiyete ve ya gruplarına göre da ılımları, müdahale edilen olguların mevsimlere, aylara, günlere, saatlere ve müdahale tiplerine göre da ılımları de erlendirilmi tir.

Ya grupları 50 ya altı ve 50 ve üzeri ya olarak belirlendi. Mevsimlerin tanımlaması ilkbahar (01 Mart - 31 Mayıs), yaz (01 Haziran - 31 A ustos), sonbahar (01 Eylül - 30 Kasım), kı (01 Aralık - 29 ubat) olarak yapıldı. Olguya müdahale saatleri 24:00-07:59, 08:00-16:59, 17:00-23:59 olarak gruplandı. Bu çalı mada kullanılan verilerin elde edilmesi ve yayımlanması konusunda Eski ehir l Sa lık Müdürlü ü'nden gerekli izinler alındı.

Verilerin analizi SPSS (versiyon 15.0) paket programında yapıldı. istatistiksel analizlerden Student t testi ve Runs testi kullanıldı. istatistiksel anlamlılık için $p < 0.05$ de eri kabul edildi.

Tablo 1: Ça rı nedenlerinin cinsiyete göre da ılımı

Çağrı nedenleri	Cinsiyet			İstatistiksel analiz
	Kadın (n=10014) %	Erkek (n=11633) %	Toplam (n=21647) %	
Tıbbi	79.5	66.6	72.6	1.98; <0.05
Trafik kazası	9.5	16.3	13.4	1.04; >0.05
İntihar	2.2	1.3	1.7	0.62; >0.05
İş kazası	0.1	0.8	0.5	0.67; >0.05
Diğer kazalar	5.3	7.0	6.2	0.25; >0.05
Yangın	0.4	0.2	0.3	0.32; >0.05
Yaralama	0.9	5.3	3.2	1.59; >0.05
Zehirlenmeler	1.6	1.4	1.5	0.25; >0.05
Diğer	0.5	0.6	0.6	0.02; >0.05

Tablo 2: Ça rı nedenlerinin ya gruplarına göre da ılımı

Çağrı nedenleri	Yaş grubu (yıl)			İstatistiksel analiz
	<50 (n=10855) %	≥50 (n=10792) %	Toplam (n=21647) %	
Tıbbi	59.2	86.1	72.6	2.27; <0.05
Trafik kazası	21.3	5.4	13.4	3.06; <0.01
İntihar	3.1	0.3	1.7	1.51; >0.05
İş kazası	0.8	0.2	0.5	0.60; >0.05
Diğer kazalar	6.7	5.7	6.2	0.27; >0.05
Yangın	0.5	0.1	0.3	0.51; >0.05
Yaralama	5.6	0.9	3.2	1.84; >0.05
Zehirlenmeler	2.4	0.7	1.5	0.96; >0.05
Diğer	0.5	0.6	0.6	0.10; >0.05

Tablo 3: Müdahale edilen olguların mevsimlere göre dağılımı

Mevsimler	Müdahale edilen olgu	
	n	%
İlkbahar	5443	25.1
Yaz	5898	27.3
Sonbahar	5247	24.2
Kış	5059	23.4
Total	21647	100.00

Runs Test=5345.00; p=1.000

Tablo 4: Müdahale edilen olguların aylara göre dağılımı

Aylar	Müdahale edilen olgu	
	n	%
Ocak	1715	7.9
Şubat	1466	6.8
Mart	1773	8.2
Nisan	1766	8.1
Mayıs	1904	8.8
Haziran	1796	8.3
Temmuz	1913	8.8
Ağustos	2189	10.1
Eylül	1622	7.5
Ekim	1939	9.0
Kasım	1686	7.8
Aralık	1878	8.7
Total	21647	100.00

Runs Test=1784.50; p=0.762

Tablo 5: Müdahale edilen olguların günlere göre dağılımı

Günler	Müdahale edilen olgu	
	n	%
Pazartesi	3285	15.2
Salı	3201	14.8
Çarşamba	3173	14.6
Perşembe	3054	14.1
Cuma	3114	14.4
Cumartesi	2882	13.3
Pazar	2938	13.6
Total	21647	100.00

Runs Test=3114.00; p=1.000

Tablo 6: Müdahale edilen olguların saatlere göre dağılımı

Saatler	Müdahale edilen olgu	
	n	%
24 ⁰⁰ -07 ⁵⁹	4754	22.0
08 ⁰⁰ -16 ⁵⁹	9936	45.9
17 ⁰⁰ -23 ⁵⁹	6957	32.1
Total	21647	100.00

Runs Test=6957.00; p=1.000

Tablo 7: Müdahale edilen olguların müdahale tiplerine göre dağılımı

Müdahale tipi	Müdahale edilen olgu	
	n	%
Herhangi bir hastaneye nakil	13276	61.3
Olguya olay yerinde müdahale	3770	17.4
Hastaneler arası nakil	2846	13.2
Olgunun evine nakli	740	3.4
Olguya ulaşıldığında eksitus	548	2.5
Eksitus olmuş olgunun morga nakli	21	0.1
Hastane veya evine nakli istemeyen olgu	312	1.5
Diğer müdahaleler	134	0.6
Total	21647	100.00

BULGULAR

ncelenen 21647 olgudan 11633 (%53.7)'ü erkek, 10014 (%46.3)'ü kadındı. Olguların yaşları 0-115 arasında değişmekte olup, yaş ortalaması 47.79±24.21 yıldır. 10855 olgu (%50.1) 50 yaş altında idi.

Çağruların nedenleri arasında 15709 (%72.6) olgu ile tıbbi nedenler ilk sırada, 2899 (%13.4) olgu ile trafik kazaları 2. sırada gelmekteydi.

Tıbbi nedenli çağrular kadınlar tarafından erkeklerle göre daha sık yapılmaktaydı (p<0.05). Tıbbi nedenli çağrular 50 ve üzeri yaş grubunda, trafik kazaları için çağrular 50 yaş altında daha sıkı (her biri için p<0.05), (Tablo 1-2).

Ça rılar sonucu ula ılan olgu sayısı 21647 olup bunlardan 17228 (%79.6)'ine il merkezinde bulunan, 4419 (%20.4)'una ilçeler/beldelerde bulunan istasyonlar müdahale etmi tir.

l genelinde vakaya ula ma süresi 0-56 dakika arasında de i mekte olup ortalama 8.71±5.91 dakika idi. l merkezinde vakaya ula ım süresi 8.13±4.90 dakika, ilçelerde ise 10.94±8.50 dakikaydı (t=28.614; p=0.000).

Müdahale edilen olgu sayısı bakımından mevsime, aya, güne ve saate göre anlamlı bir fark bulunamadı (her biri için p>0.05), (Tablo 3-4-5-6).

Ça rılar sonucu ula ılan olgulardan 13276 (%61.3)'sı herhangi bir hastaneye nakledilirken 3.770 (%17.4)'ine yerinde müdahale edilmi tir (Tablo 7).

TARTI MA

Bu çalı mada, Eski ehir ili Komuta Kontrol Merkezine 2008 yılı içerisinde yapılan ça rıların önemli bir ço unlu unun tıbbi nedenler ve trafik kazaları oldu u saptandı. Türkiye'de yapılan çalı malarda benzer sonuçlar bildirilmi tir (3, 4).

Çalı mamızda kadınların erkeklere göre daha yüksek sıklıkla tıbbi nedenlerle acil ça rı yaptı ı tespit edildi. Bazı çalı malarda da kadınların erkeklere oranla daha çok acil servisleri kullandıkları bildirilmi tir (5, 6). Ya lıların tıbbi nedenlerle, gençlerin trafik kazası ve di er nedenlerle acil servisleri kullanması beklenir. Yapılan çalı malarda bu beklenti do rultusunda sonuçlar bildirilmi tir (1, 5, 6). Çalı ma sonucumuz da literatürle uyumludur.

112 Acil Yardım hizmetleri için olguya en çok 10 dakika içinde ula mak verimlilik göstergelerindedir (7). Bu çalı mada Eski ehir ilinde ortalama olguya ula ım süresi 10 dakikanın altında (8.71±5.91 dakika) bulundu. Bu sonuç, acil servis hizmetlerinin Eski ehir'de iyi i ledi inin bir i aretidir. lçe ve beldelerde il merkezine göre vakaya ula ım süresinin biraz daha uzun olması ilçelerin yol artlarının daha kötü olması ve adres bildiriminin do ru yapılamaması gibi nedenlere ba lanabilir.

Çalı mamızda müdahale edilen olgu sayılarının mevsimlere, aylara, günlere ve saatlere göre da ılımlarında herhangi bir fark bulunamadı. Bu sonucun ortaya çıkmasında acil ça rı nedenlerinin mevsim, ay ve güne göre de i iklik arz edece i trafik kazaları ve yangın gibi ça rı nedenlerinin tıbbi nedenlere göre çok az sıklıkta olması etkili olmu olabilir. Manisa ilinin verileri de benzer sonuç göstermektedir (4).

Müdahale tiplerinin da ılımına bakıldı ında, herhangi bir hastaneye nakil (%61.3) ilk sırada, olguya olay yerinde müdahale (%17.4) ikinci sırada yer almaktadır. Temel Sa lık Hizmetleri Genel

Müdürlü ü'nün 2006 yılı Çalı ma Yıllı ında da benzer sonuç bildirilmesi bulgumuzun Türkiye geneliyle uyumlu oldu unu göstermektedir (3). Bununla beraber hastaneler arası nakil oranının (%13.2) daha da dü ürülmesi gerekmektedir. Çünkü bu oranın yüksekli i Komuta Kontrol Merkezi ile hastaneler arasındaki ileti im yetersizli inin göstergesi sayılabilir.

Bu çalı manın en önemli sınırlılı ı 1967 (%8.3) olgunun verisinin kayıt altına alınmasındaki yetersizlik nedeniyle de erlendirme dı ında bırakılmasıdır.

SONUÇ

Bu çalı ma göstermi tir ki Eski ehir ili, 112 Acil ça rı nedenleri ve olgulara müdahale tipi açısından Türkiye geneli ve literatür ile uyumlu verilere sahiptir. Hizmet verimlili i açısından önemli bir unsur olan olguya ula ım süresi açısından da Eski ehir'in iyi durumda oldu u söylenebilir. Acil hizmetlerinin daha da iyile tirilmesi için do ru ve eksiksiz kayıt tutulması açısından iyile tirmelerin yapılması önerilir.

KAYNAKLAR

1. Kıdak L, Keskinolu P, Sofuo lu T, Ölmezo lu Z. zmir ilinde 112 Acil Ambulans hizmetlerinin kullanımının de erlendirilmesi. Genel Tıp Derg. 19(3):113-19, 2009.
2. 112 Ça rı Merkezleri-Komuta Kontrol. <http://www.112acilservis.net/haberdetay.asp?ID=169> (Eri im tarihi: 12.04.2010).
3. T.C. Sa lık Bakanlığı Temel Sa lık Hizmetleri Genel Müdürlü ü. Temel Sa lık Hizmetleri Genel Müdürlü ü Çalı ma Yıllı ı 2006. 1. baskı, Ankara, Kuban Matbaacılık Yayıncılık, s.137-45, 2007.
4. Acil Sa lık Hizmetleri. www.manisa.saglik.gov.tr/manisasaglik/birimler/bilgiislem/.../s_94.98.xls (Eri im tarihi: 12.04.2010).
5. Kawakami C, Ohshige K, Kubota K, Tochikubo O. Influence of socioeconomic factors on medically unnecessary ambulance calls. BMC Health Serv Res. 7:120-9, 2007.
6. Clark MJ, Purdie J, FitzGerald GJ, Bischoff NG, O'Rourke PK. Predictors of demand for emergency prehospital care: An Australian study. Prehospital Disaster Med.14;167-73, 1999.
7. 112 Verimlilik göstergeleri. [http://www.performans.saglik.gov.tr/content/files/kongre/\(6\)%20112_verimlilik_gostergeleri.pdf](http://www.performans.saglik.gov.tr/content/files/kongre/(6)%20112_verimlilik_gostergeleri.pdf) (Eri im tarihi: 12.04.2010).